

9. 2000 Bükreş Genel Kurul Toplantısı

Avrupa Güvenlik ve İşbirliği Teşkilatı Parlamenter Asamblesi genel kurul toplantısı 6-10 temmuz 2000 tarihleri arasında Romanya'nın başkenti Bükreş'te yapılmıştır. Toplantıya İstanbul Milletvekili Ahmet Tan Başkanlığında AGİTPA Türk Grubu üyeleri Ankara Milletvekili Cemil Çiçek, Antalya milletvekili Kemal Çelik, Bursa Milletvekili Hayati Korkmaz, İstanbul Milletvekili Prof. Dr. Nevzat Yalçıntaş, Kahramanmaraş milletvekili Prof. Dr. Mehmet Kaya, Yozgat milletvekili Lutfullah Kayalar ve Zonguldak Milletvekili İ. Hakkı Cerrahoğlu ve Avrupa Konseyi Parlamenterler Meclisi Türk Grubu başkanı Ankara milletvekili Uluç Gürkan katılmışlardır.

Bu yılki genel kurul toplantısının ana konusu ' iyi yönetim: Bölgesel İşbirliği, demokratik kurumların güçlendirilmesi, şeffaflığın artırılması, hukukun üstünlüğünün pekiştirilmesi ve yolsuzlukla mücadele' olarak öngörülmüştür.

6 temmuz tarihinde yapılan açış oturumda Romanya Meclis Başkanı Ion Diaconescu, Senato Başkanı Mircea-ea Ionescu Quintus, Cumhurbaşkanı Emil Constantinescu yaptıkları konuşmalarda AGİTPA genel kuruluna ev sahipliği yapmaktan duydukları memnuniyeti vurguladılar. Aynı oturumda söz alan AGİTPA başkanı Helle Degn, İstanbul Zirvesinde AGİTPA'nın bir AGİT kurumu olarak kabul edilmiş olmasının önemli bir gelişme teşkil ettiğini, ancak bunun yeterli olmadığını, AGİTPA'nın AGİT Genel Sekreterinin ve üst düzey yöneticilerinin seçimlerinde de söz sahibi olması gerektiğini, ayrıca kendisinden sonra seçilecek AGİTPA Başkanının 3 yıl süreyle görev yapmasında yarar bulunduğunu dile getirdi. Açılış oturumunda ayrıca AGİT dönem Başkanı Avusturya Dışişleri Bakanı Bayan Benita Ferrero-Waldner, AGİT Genel Sekreteri Kubis, Milli Azınlıklar Yüksek Komiseri van der Stoel, Demokratik kurumlar ve İnsan Hakları Ofisi Başkanı Stoudman, Medya Özel Temsilcisi Duve ve kıdemli Ekonomik Danışman Price başında buldukları kurumların son bir yıl içindeki çalışmaları hakkında bilgi verdiler. Aynı günkü oturumda son olarak AGİTPA tarafından her yıl verilen ' gazetecilik ve Demokrasi ' ödülü bu yıl Çeçenistan'la ilgili yayınlarından ötürü ' Radio Free Europe'un Moskova Temsilcisi Andrei Babinsky'e verildi. Adı geçenin RF makamlarınca yurtdışına çıkışı yasaklanmış olduğundan bu ödül düzenlenen bir törenle eşi tarafından teslim alındı.

7 Temmuz tarihinde yapılan ve sadece Heyet başkanlarının katıldığı daimi Komite toplantısının AGİTPA'nın 2001 yılı bütçesi Kanadalı Saymanın önerisiyle teşkilatın faaliyetlerindeki artışlar ve Danimarka kronunun değer kaybı dikkate alınarak uzun tartışmalardan sonra yaklaşık % 23 oranında artırıldı. AGİTPA Genel Kurulunun 2001 yılında Paris'te; 2002 yılında Berlin'de yapılması kararlaştırıldı. 2003 yılı için Hollanda, 2004 yılı için İngiltere AGİTPA Genel kuruluna ev sahipliği yapmak istediklerini açıkladılar. Ahmet Tan da bu gündem maddesi altında Türkiye'nin de AGİTPA Genel kuruluna ev sahipliği yapmak isteyen ülkeler listesine dahil edilmesini isteyerek 2005 yılındaki toplantının Antalya veya İstanbul'da düzenlenebileceğini belirtti. Daimi komite toplantısında son olarak GKRY temsilcisi, Ekim 2000 ayında Limasol'da yapılacak genişletilmiş Büro ve AGİTPA Semineri hazırlıklarıyla ilgili bilgi verdi.

7,8 ve 9 temmuz tarihlerinde toplantılara 'siyaset ve güvenlik ', 'insan hakları ve Demokrasi', ' Ekonomik İşler, Bilim, Teknoloji ve Çevre Komitelerinin ' çalışmalarıyla devam edildi. Bu toplantılarda bu yılki genel kurullun ana teması üzerinde Gürcistanlı, Macar ve İsviçreli

Parlamentlerce hazırlanan raporlar ve karar tasarılarıyla, Beyaz Rusya, Kuzey Kafkasya'da gelişmeler, Güneydoğu Avrupa, Moldova, Iliscu Grubu konularında ek gündem maddeleri ele alındı.

10 temmuzda yapılan Genel kurul toplantısında da AGİTPA başkan ve başkan yardımcılığı seçimleri gerçekleştirildi. AGİTPA başkanlığına Sosyalist Grubun desteğiyle tek aday olarak katılan Romen Severin getirildi. Sosyalist Grupta daha önce Romen Severin ve Macar Barsony, Demokratların ve Liberallerin desteklediği Fransız Voisin ise seçimlerden bir gün önce iki Fransızca konuşan ülkenin birbirlerine rakip olmasını doğru bulmadığını ve müteakip AGİTPA Genel kurulunu Paris'te yapılacak olmasını dikkate alarak adaylıktan Severin lehine çekildiğini yazılı olarak AGİTPA üyelerine duyurdu.

Münhal bulunan üç başkan yardımcılıklarına Bayan Süsmuth (Almanya) 134 oyla, Bayan Burjanadze (Gürcistan) 113 oyla, Bay Seleznev (RF) 91 oyla seçildiler. Adayımız Ahmet Tan 89 oy, Bay Siatynski (Polonya) 85 oy, Bay Kiljunen (Finlandiya) 62 oy aldılar.

Genel kurulda ayrıca Komitelerde tartışılarak değişiklik önergeleriyle birlikte oylanan 119 paragraftan oluşan Bükreş Deklarasyonu ve ' Kuzey Kafkasyada'ki Gelişmeler', 'Güneydoğu Avrupa ' Hazar Denizi ve Karadeniz Bölgesinde İstikrar Konferansı', ' Beyaz Rusya', 'Moldova', 'Ilascu Grubu', ' Uluslar arası Roma Ceza Mahkemesi Sözleşmesinin İvedikle Onaylanması' ve ' Helsinki Nihai senedinin 25. Yıldönümü ' konularında 8 karar kabul edildi.

SONUÇ VE DEĞERLERDİRME

Bu Yılkı AGİTPA Genel kurulunun AGİTPA toplantılarına göre ülkemiz açısından gerek cereyan eden tartışmalar gerek sonuçları itibariyle daha olumlu geçtiği söylenebilir. Genel kurul toplantılarında GKRY milletvekilleri haricinde ülkemizi eleştiri yöneltlen olmadı. Hatırlanacağı üzere, daha önceki AGİTPA toplantılarında ülkemizdeki insan hakları uygulamaları, DEP milletvekillerinin tutuklanması, ' Kürt sorunu' ve Abdullah Öcalan'la ilgili karar ve bildirimler kabul edilmiş, ülkemize iki kez de AGİTPA heyetleri gelerek raporlar hazırlamıştı. Bükreş'teki toplantılar sırasında PKK yanlılarınca gösteri yapılmadı. Yurtdışında bulunan DEP milletvekillerini veya ayrılıkçı örgüt sempatanlarının hükümet dışı kuruluş veya basın temsilcisi kimliği altında toplantıları izlemesine yönelik herhangi bir girişimde de bulunmadı. Bu gelişmelerde Romen makamlarının aldığı sıkı güvenlik önlemlerinin etkili olduğu söylenebilir.

GKRY milletvekilleri Kyprianou, lilkas ve Makrides Helsinki Nihai Senedinin 25. yıldönümü ile ilgili karar tasarısının görüşülmesi sırasında Türkiye'nin Helsinki Nihai senedinde yer alan tüm ilkeleri ihlal ettiğini, Berlin Duvarının yıkılmış olmasına rağmen Kıbrıs'taki duvarın varlığını sürdürdüğünü, AGİT'in yeni sorunlarla ilgilenmenin yanı sıra Kıbrıs gibi eski ihtilaflara da alaka göstermesi gerektiğini, Türkiye'nin NATO üyesi olması nedeniyle uluslararası toplum tarafından gerekli tepkinin gösterilmediğini ileri sürdüler. Uluç Gürkan adı geçenlere cevaben genel kurulda yaptığı konuşmada insanların birbirlerini öldürmediği, barış ve güvenlik içinde yaşayan bir Kıbrıs'ı hayal ettiğini, böyle bir ortamın ancak Kıbrıs'ta iki ayrı devletin varlığını kabul edilmesi ile sağlanabileceğini, Adadaki gerçeklerin iki ayrı kimliğe sahip Türk ve Rum toplumlarının bir arada yaşayamayacağını gösterdiğini, maalesef Kıbrıs Rum tarafının bu yaklaşımı benimsediğini, Adanın güney kesiminde ' en iyi Türk ölü Türk'tür' şeklinde tişörtler dağıtıldığını belirtti.

Bükreş toplantısında RF gerek Çeçenistan'daki gelişmeler gerek beyaz Rusya ve Moldova bağlamında ağır eleştiriler aldı. Toplantıların son iki gününe katılan Jirinovski renkli kişiliyle yaptığı hararetli konuşmalarla özellikle medyadan büyük ilgi çekti. Adı geçen konuşmalarında genellikle savunma yapmak yerine Kürt sorunuyla AGİT'in ilgilenmediği ve Çeçenistan'da savaşan teröristler arasında Türklerin de yer aldığına atıflar yaptı.

RF milletvekillerinin hazırladığı ve genellikle Orta Asya Türk cumhuriyetleriyle GKRY milletvekillerince imzalanan Çeçenistan, Güney Doğu Avrupa ve Beyaz Rusya kararlarını sulandırmaya yönelik teklifleri kabul görmedi.

Başkan yardımcılığı seçimlerini adayımız Ahmet Tan'ın iki oyla kaybetmesi büyük bir talihsizlik oldu. Bu sonuçta oylamadan önce yapılan Sosyalist grup toplantısında Ahmet Tan'ın yanı sıra grup üyesi olmayan bayan adayların da desteklenmesi kararının alınmış olması etki yaptı. Ahiren öğrenildiğine göre bayan milletvekillerince kullanıldığı tahmin edilen 40'a yakın oy pusulasında sadece iki bayan işaretlenmiştir. Ahmet Tan'a oy verdiği ifade edilen Özbekistan, Kazakistan ve Ukrayna milletvekillerinin RF Duma Başkanı Seleznev'e de oy vermiş olmaları kuvvetle muhtemeldir.

BÜKREŞ NİHAİ BELGESİ

(10 TEMMUZ 2000, Bükreş)

İYİ YÖNETİM: BÖLGESEL İŞBİRLİĞİ, DEMOKRATİK KURUMLARIN GÜÇLENDİRİLMESİ, ŞEFFAFLIĞIN ARTIRILMASI, HUKUKUN ÜSTÜNLÜĞÜNÜN PEKİŞTİRİLMESİ VE YOLSUZLUKLA MÜCADELE

ÖNSÖZ

AGİT üyesi devletlerin parlamenterleri olarak bizler 6-10 Temmuz tarihlerinde Bükreş'te, bir AGİT Parlamenter kurumu olarak, Avrupa'daki güvenlikle ilgili gelişmeleri değerlendirmek ve Bakanlar Konseyi'ne görüşlerimizi iletmek üzere toplandık.

AGİT Bakanlar Konseyi'nin Kasım 2000 tarihinde Viyana'da yapılacak olan bir sonraki toplantısı için başarılar diliyor ve aşağıdaki bildirimleri ve tavsiyeleri dikkatine sunuyoruz.

BÖLÜM 1

SİYASİ İŞLER VE GÜVENLİK

1. Yeni bir bin yılın şafağında bulunan AGİT'in güvenlik ve işbirliğine yönelik yeni ve önemli tehditlerle karşı karşıya bulunduğu farkında olarak;
2. Danışma, kara verme ve işbirliği için AGİT'in kendi bölgesinde kapsamlı ve kapsayıcı bir örgüt olduğunu ve erken uyarı, çatışmanın önlenmesi, kriz yönetimi ve çatışma sonrası rehabilitasyon konularında yegane bir yeteneğe sahip olduğunu bilerek;

3. 20. asrın son 10 yılında işbirliğinin gerilimin yerini almasına rağmen devletler arasında çatışma tehlikesinin tam olarak ortadan kalkmadığını bilerek;
4. AGİT devletleri arasında, en kısa zamanda çözüm gerektiren, çatışmaların varlığının AGİT bölgesinde barış ve istikrara yönelik daimi bir tehdit oluşturduğunu belirterek;
5. Devletlerin içindeki çatışmaların, AGİT bölgesinde güvenlik ve istikrara yönelik giderek artan bir meydan okumayı teşkil ettiğinin farkında olarak;
6. Uluslararası terörizm, ırkçılık, yabancı düşmanlığı, uyuşturucu kaçakçılığı, şiddetli aşırılık, örgütlü suç ile silahların ve insanların yasa dışı dolaşımının demokratik sistemler üzerinde ciddi etkilerde bulunduğunu hatırlatarak;
7. Her devletin, uluslararası anlaşma ve düzenlemelere saygı göstermek koşuluyla, yasal savunma ve güvenlik gereksinimlerine göre silah ithal ve ihraç etme hakkına sahip olduğunu bilerek;
8. Bölgesinde güvenlik ve istikrarı güçlendirecek ve AGİT'in operasyonel yeteneklerinin geliştirecek olan Avrupa Güvenlik Şartı'nın İstanbul Zirve toplantısında kabul edilmesini memnuniyetle karşılayarak;
9. İnsan hakları ve temel özgürlüklere saygının, demokrasi ve hukukun üstünlüğünün AGİT'in küresel güvenlik fikrinin temelini oluşturduğunu bir kez daha teyit ederek;
10. AGİT üyesi ülkelerin Devlet ve Hükümet Başkanları'nın, AGİT Parlamenter Asamblesi'ni, AGİT'in demokrasinin geliştirilmesi, refah ve devletler arasında güvenin artırılması çabalarında kilit bir unsur olarak belirten kararını memnuniyetle kaydederek;

Çatışmanın Önlenmesi

AGİT Parlamenter Asamblesi

11. AGİT'e, ilgili bölgelerde güvenlik, istikrar ve kalkınmanın güçlendirilmesi ile uluslararası terörizm, aşırı güçler ve yasa dışı silah trafiği ile mücadele konularında bölgesel işbirliğini özendirilmesi ve kolaylaştırılması, çağrısında bulunur;
12. Güneydoğu Avrupa İstikrar Paktı ile meşgul olan uluslararası örgütlere ve kurumlara, bölge ülkeleriyle birlikte, Paktın amaçlarını zamanında ve başarı ile yerine getirmek ' gerekli mali kaynakları da sağlayarak- amacıyla ortak hareket etmeleri çağrısında bulunur;
13. Terörist gruplar, faaliyetleri, mali destek kaynakları ve bunları önleyici tedbirler hususlarında bilgi paylaşımını sağlayacak bir bilgi bankası kurulması çağrısında bulunur.
14. AGİT üyesi devletlere, topraklarını, açıkça paralı askerleri istihdam etme, eğitime, toplama, yararlanma ya da finansmanı amacıyla her türlü kullanımını yasaklamaları ve Paralı Askerlerin İstihdamı, Kullanımı, Finansmanı ve Eğitimine karşı Uluslararası Sözleşmeyi onaylamaları ya da kabul etmeleri çağrısında bulunur;
15. AGİT üyesi devletlere, silahlı çatışmalara çocukların katılımını ve istihdam edilmesini yasaklamalarını ve silahlı çatışmalara çocukların katılımı ve istihdam edilmesi hususundaki

Çocuk Hakları Sözleşmesi İhtiyari Protokolünü çekince koymadan imzalamaları ve onaylamaları ile askere alınma yaşını en az 18 olarak belirlemeleri çağrısında bulunur;

16. Savaş suçları, insanlığa karşı suç ve katliam suçlarından sorumlu kişilere karşı kovuşturma, tutuklama ve dava açma da dahil adalet sağlayıcı ve yerlerinden edilmiş kişilerin evlerine ve mülklerine dönme haklarını pekiştirici, çatışma sonrası tedbirlerin önemini vurgular;

17. AGİT'i, çatışmaya taraf olan devlet dışındaki aktörlerin, erken uyarı, çatışmanın önlenmesi, kriz yönetimi ve çatışma sonrası rehabilitasyonda daha fazla yer almasını sağlamaya teşvik eder;

18. AGİT üyesi devletlere, Uzlaştırma ve Hakemlik Divanını özellikle devletler içindeki çatışmanın önlenmesi için etkili bir araç olarak daha iyi kullanmaları çağrısında bulunur;

19. AGİT üyesi devletlere, özel askeri/güvenlik şirketleri ile özellikle de çatışmaya taraf olanlardan birine paralı asker temin ederek yerel silahlı çatışmalara müdahale etme girişiminde bulunanlarla yapmış oldukları anlaşmaları dikkatle incelemeleri ve takip etmelerini önerir;

20. Hızlı konuşlandırma, yeterli eğitim verme ve operasyona katılanları uzmanlaştırma ile zamanında uzman takviyesi yaparak çatışmanın önlenmesi ve çatışma sonrası rehabilitasyondaki rolünü pekiştirme düşüncesiyle, AGİT'i, Daimi Konsey tarafından kabul edilen REACT fikrini hızla hayata geçirmeye davet eder;

21. Üye devletleri, Kosova'da olduğu gibi, çatışma sonrası barışı koruma çabaları ile bağlantılı olarak konuşlandırılan uluslararası polis güçlerine yeterli sayıda sivil polis vermeye teşvik eder;

Silah ve Silah Ticareti

22. Silah ticaretini düzenleyen bir sözleşmenin yapılması ve böylesi bir sözleşme ile bu alandaki ihlallerde yargı yetkisine sahip olacak bir uluslararası organın kurulmasını tavsiye eder;

23. BM Sınıraşan Örgütlü Suçlar Sözleşmesinin yasadışı hafif silahlar trafiği hususundaki taslak protokolü müzakerelerinin bir an önce sonuçlandırılmasını önerir;

24. AGİT üyesi devletlere silah ihracatını subvanse eden ve konvansiyonel silahlar piyasasını kızıştıran politikalarını sınırlamalarını önerir;

25. AGİT üyesi devletleri, konvansiyonel silah transferi için mevcut kılavuz ilkeleri ve izleme araçlarının sürekli olarak gözden geçirmeleri ve gerektiğinde güncelleştirmeleri ile AGİT'in Konvansiyonel Silah Transferini İdare eden İlkeler -ki uygulanması yakından takip edilmelidir- belgesine uyumlaştırmaları çağrısında bulunur;

26. AGİT üyesi ülkelere, silah satıcılarının ve özel askeri/güvenlik şirketlerinin sınır aşan kayıtları ve tescilleri üzerinde anlaşmaları çağrısında bulunur;

27. AGİT'in, Konvansiyonel Silahlar BM Kayıt sistemine tam olarak katılımı sağlamak, ihraç edilen ya da ithal edilen silahların miktarlarını bildirmek ve BM Genel Kurulu'nun ulusal üretim ve sahip olunan silahlar hususlarında gönüllü olarak verilen bilgilerden oluşan kararlarının takibi için çaba göstermesini ister;

28. AGİT üyesi tüm devletlere, İstanbul Zirvesinin Avrupa'daki konvansiyonel silahların sınırlandırılması ile ilgili tüm kararların ve benzeri anlaşmaların uygulanmasını yakından takip etmeleri çağrısında bulunur;

29. Mevcut şeffaflık anlaşmalarının, girişimlerin, güven ve güvenlik artırıcı tedbirlerinin uygulanmasını ister ve küçük silahlar gibi diğer sorunlu alanlarda yeni anlaşmaların yapılmasını teşvik eder;

30. Silah ihraç eden ülkelere, silahların gideceği son noktayı ve askeri ürünleri ihraç için kullananların belirlenmesine daha fazla önem vermeleri çağrısında bulunur;

31. Üretilen küçük silahların sayısı ve çeşidi gibi doğru bilgileri elde etmek için küçük silahların üretim yerlerini yakından takip edilmesini destekler;

32. ABM Anlaşmasının tamamen korunması ile stratejik istikrar ve uluslararası güvenliği devam ettirici ve stratejik saldırı silahlarının daha fazla azaltılmasını sağlayıcı kilit bir faktör olarak etkinliğini güçlendirme çabalarının devam etmesi çağrısında bulunur;

Dikkatli İnceleme ve Sorumluluk

33. Parlamenterlere, savunma konularında yolsuzluğu sınırlandırma fırsatının bir aracı olarak yürütmenin sorumluluğunu ve eylemlerinin dikkatle incelenmesi çağrısında bulunur;

34. AGİT'in 'Güvenliğin Askeri ve Siyasi Boyutları Davranış Kuralının' 22. maddesi uyarınca yasal güvenlik ihtiyaçlarını karşılamayan ve bu nedenle aşırılaşan askeri harcamaların azaltılması zorunluluğunu ifade etmesini ister;

35. AGİT üyesi devletleri, Davranış Kuralının 20-25. maddelerini tam olarak desteklemeleri ve askeri ve savunma meseleleri ile silahlı kuvvetlerin demokratik kontrolü hususunda sivillerin rolünün önceliğini sağlamaları çağrısında bulunur;

36. AGİT'in uzun dönem misyonlarında görevli personel ile ilgili politikasını, çatışmanın önlenmesi sürecinin devamlılığını sağlayıcı, özellikle ulusal hükümetlerden sağlanan personele bağımlılığın azaltılması ile genel olarak görevlendirme süresinin uzatılması ve uygun eğitimin verilmesine yönelik olarak değiştirmeleri çağrısında bulunur;

37. AGİT faaliyetleri ve yeteneklerinin farkına varılmasının artırılması amacıyla, AGİT kurumlarında daha fazla şeffaflık uygulanması yönündeki şiddetli tavsiyelerini tekrarlar. Bu sonuca ulaşmak için Daimi Komite toplantıları, AGİT üyesi devletler tarafından aksine bir kara alınmadıkça her olaydaki özel şartlar hariç tutulmak kaydıyla, kamuoyuna açılmalıdır. Ayrıca Güvenlik-İşbirliği Forumu toplantıları da aynı şekilde kamuya açılmalıdır.

BÖLÜM II

EKONOMİK İŞLER, BİLİM, TEKNOLOJİ VE ÇEVRE

38. İyi yönetim fikrinin AGİT üyesi tüm devletler, AGİT'in kendisi ve diğer uluslararası örgütler için çok önemli olduğunu bilerek;
39. Siyasi ve kurumsal bir çerçevenin sürdürülebilir ekonomik ve sosyal kalkınma ile ekolojik sorumluluk için zorunlu olduğu hususunda uluslararası bir fikir birliği oluştuğunun farkında olarak;
40. AGİT'in ekonomi ve çevre boyutlarındaki görevlerini belirleyen Avrupa Güvenlik Şartı'nın İstanbul Zirve Toplantısında kabul edilmesini memnuniyetle karşılayarak;
41. Sürdürülebilir kalkınmanın kilit öğelerinin ekonomik etkinlik, sosyal refah ve ekolojik sorumluluk olduğunu ve bunların, kaynakların korunması, kaynakların etkin tahsisi ve toplumun dinamik bir dengede örgütlenmesi ile bağlantılı bir 'büyülü üçgen' oluşturduğunu not ederek;
42. İnsan haklarına ve temel özgürlüklere saygının, hukukun üstünlüğünün, ekonomik özgürlüğün, sosyal adalet ve çevre sorumluluğunun, istikrar ve toplumlarımızın kalkınması için bir köşe taşı oluşturduğunu bir kez daha teyit ederek;
43. Demokratik sürecin desteklenmesi, hukukun üstünlüğü ve sivil toplumun pekiştirilmesi, seçim sürecinin gözlenmesi ve böylece İyi Yönetim'in geliştirilmesi hususlarındaki, AGİT'in ve kurumlarının özel rolünden memnuniyet duyarak;
44. Avrupa ve Orta Asya'daki AGİT misyonlarının ve temsilcilerinin İyi Yönetimin geliştirilmesinde çok önemli rollere sahip olduğunu bilerek;
45. AGİT Parlamenter Asamblesi'nin, hukukun üstünlüğü, insan hakları, şeffaflık, sorumluluk, yolsuzluk ve para aklama ile mücadele ve sürdürülebilir kalkınma arasındaki bağlantılar hususundaki müzakerelerin ilerletilmesinde aktif bir role sahip olduğunu not ederek;
46. 'Yeni Meydan Okumalarla Karşılaşan Avrupa'da Alt-Bölgesel Ekonomik İşbirliği Süreçleri' konulu İkinci Parlamenter Konferansının, insan haklarına saygı ve hukukun üstünlüğüne dayanan istikrarlı demokratik kurumların mevcudiyetinin tek başına ekonomik kalkınma ve sosyal gelişmeyi garanti edebileceğini kabul ettiğini hatırlatarak;
47. AGİT'in ekonomik boyutunun son değerlendirmesinin, ekonomi alanında İyi Yönetim ve bölgesel işbirliği arasındaki yakın bağa giderek artan bir öneme verilmesine yol açtığını not ederek;
48. İstanbul Zirvesi, yolsuzluğun AGİT'in paylaşılan değerlerine yönelik büyük bir tehdit oluşturduğunu belirlemiş ve Daimi Konsey'i, yolsuzlukla mücadele çabalarına nasıl en iyi şekilde katkıda bulunacağını incelemek ve 200 yılında yapılacak olan bakanlar konseyi toplantısına bir rapor hazırlamakla görevlendirdiğini hatırlatarak;

Hukukun üstünlüğü, işbirliği ve sürdürülebilir kalkınma

AGİT Parlamenter Asamblesi

49. AGİT için, İyi Yönetim ilkelerine uygunluğun, çatışmanın önlenmesi ve çatışma sonrası rehabilitasyon ve uzlaşma için önemli bir unsur olduğunu kabul eder;

50. AGİT'den çalışmalarında, güvenlikle olan güçlü bağı ışığında, İyi Yönetim amaçlarını sistematik olarak gözden geçirmesini ister;

51. Bu alanda çalışmalarda bulunan örgütlere, AGİT üyesi ülkelerde İyi Yönetimin geliştirilmesi ve ilerletilmesini dikkatlice takip etmeleri ve AGİT'i güvenlikle ilgili olan gelişmelerden haberdar etmeleri çağrısında bulunur;

52. AGİT'den, ekonomik boyutuna, hukukun üstünlüğü, şeffaf ve istikrarlı yasal sistemin geliştirilmesi amacıyla özel bir dikkat verilmesi taahhütlerini gözden geçirmesi çağrısında bulunur ve bu amaçla bölgeler arası ekonomik işbirliğini cesaretlendirmeye devam etmesini ister;

53. Mevcut bölgesel işbirliği örneklerine ilave olarak ekonomik kaynakların genişletilmesini ve know-how kullanmayı amaçlayan işbirliği stratejileri ve tüm AGİT üyesi devletlerin yararına olan sürdürülebilir kalkınmaya dayalı sorumluluk çerçevesinde aktif bir transatlantik ekonomik diyalog başlatılmasını ister;

54. AGİT üyesi devletleri, hükümetlerin, işletmelerin, iş ve sivil toplumun katıldığı karar verme sürecinde diyalog ve şeffaflık sağlamak suretiyle reform sürecine kamuoyunun katılımını artırmaları çağrısında bulunur;

55. Dönüşüm sürecindeki ülkelerinden, uyumlu ve sürdürülebilir bir kalkınma için kurumsal çerçeve yaratma çabalarında şeffaflık ilkesinin uygulanmasını, sorumluluk, eşit rekabet, hukukun üstünlüğü ve insan haklarını da içeren işleyen bir piyasayı destekleyici davranış ve kurumların geliştirilmesini ve birlikte özelleştirme ve serbestleştirmeyi tamamlamalarını ister;

Yolsuzluk

56. Pek çok Avrupa ülkesinde son zamanlarda patlayan yolsuzluk skandallarının ışığında, mevcut sözleşmeleri uygulayarak ve yolsuzluk ve para aklama ile mücadele edecek ilave yasal belgelerin yaratılması ve şeffaflık amaçlayan çabaların pekiştirilmesiyle İyi Yönetimin geliştirilmesi zorunluluğunu vurgular;

57. AGİT üyesi devletlere hükümetlerine, cezai yönetmeliklerin tam uygulamaları ve sürdürülebilir ekonomik kalkınmaya katkıda bulunan parlamenterlerin daha yoğun yasal çabalarını da içeren yolsuzlukla mücadele edici etkin tedbirler almaları çağrısında bulunur;

58. AGİT üyesi devletlere, Uluslararası İşlemlerde Rüşvetle Mücadele Sözleşmesi'ne katılmayı düşünmeleri çağrısında bulunur;

59. AGİT üyesi hükümetlere, sorumluluk standartları ve kontrolleri tesis ederek, bu standart ve kontrolleri izleyecek bağımsız denetleme organlarını geliştirerek ve güçlendirerek, idareyi reforme ederek ve prosedürleri basitleştirerek, memurlara kabul edilebilir bir geliri garanti ederek ve yolsuzlukla ve para aklama ile mücadele etme amacıyla ceza hukuku ilkelerini geliştirerek, beşeri ve kurumsal kapasiteleri güçlendirmeleri çağrısında bulunur;

Sosyal

60. AGİT'e, yasal devletin, eşit ve kapsayıcı bir sosyal kalkınmanın toplumun tüm üyeleri, özellikle kadınlar ve azınlık mensupları için elde edilebilir olmasının, kanun önünde eşitliğin sağlanmasının ve kaynaklardan ve eğitim sağlık ve sosyal güvenlik gibi temel hizmetlerden eşit yararlanma için temel oluşturduğunu vurgulamaları çağrısında bulunur;

61. AGİT üyesi devletlere, kamu hizmetlerinin kalitesinin uygun olarak ücretlendirilen eğitilmiş personele bağlı olduğunun farkına varmaları ve ülkelerinde idarenin merkeziyetçilikten çıkarma yollarını araştırmaları böylece de kamu hizmetlerini kamuya yakınlaştırmaları çağrısında bulunur;

Çevre

62. AGİT üyesi tüm devletleri Kyoto Protokolü ve Arhus Sözleşmesinden kaynaklanan taahhütlerini sözden yazılı hale getirmelerini ister;

63. AGİT üyesi devletlere, tüketici mallarında kirlenme veya çevre kirlenmesini ölçmekten sorumlu bölümlerinin etkinliğini ve inandırılığını geliştirmeleri ve bitki ve hayvan çeşitliliğini koruma, farklı alanlardaki ürün çeşitlerinin üretimini koruma, akılcı ve kontrollü bir yolla biyoteknolojilerin kullanımı sağlama, böylece de genel yarar ve uluslararası işbirliğini ekonomi, teknoloji ve çevre alanlarında yeni izleme mekanizmaları vasıtasıyla ilerletme hususlarındaki AGİT ülkelerinin temel çıkarlarını teyit etmeleri çağrısında bulunur;

64. AGİT'den, çevrenin korunması alanında faaliyet gösteren hükümet dışı örgütlerle devletin yakın işbirliğinde bulunmasına yardımcı olmasının ister;

65. AGİT'e, İyi Yönetim fikrine özel önem veren bölgesel örgütleri ya da girişimleri desteklemesi çağrısında bulunur;

66. Güneydoğu Avrupa İşbirliği Girişimi ülkelerinin, ekonomi ve çevre sorunlarını kapsamlı bölgesel bir yaklaşımla ele alma çabalarını memnuniyetle karşılar ve merkezi Bükreş'te bulunan Suç Karşıtı Koordinasyon Merkezini kurmalarından ötürü tebrik eder;

67. Özellikle 2001 yılında Ekonomik Forumun ' Ekonomi Meselelerinde İyi Yönetim ve Şeffaflık' teması ile toplanması kararını memnuniyetle karşılar;

BÖLÜM III

DEMOKRASİ, İNSAN HAKLARI VE İNSANİ MESELELER

68. Helsinki Nihai Seneti, Paris Şartı ve Kopenhag Belgesi, Avrupa Güvenlik Şartı, İstanbul Zirvesi Deklarasyonu ve kabul edilmiş diğer AGİT belgelerini hatırlayarak;

69. Demokrasi, hukukun üstünlüğü ve insan haklarına saygıya dayalı sivil toplumun geliştirilmesi ve güçlendirilmesinin yaşamsal önemini tanıyarak;

70. Yasa yapıcılar ve seçmen temsilcileri olan seçilmiş Parlamenterlerin, sivil toplum ve demokrasinin gelişmesinde ve Hükümetlerin faaliyetlerinin denetlenmesindeki sorumluluklarını vurgulayarak;

İnsan Boyutu

71. Kadın ve erkek eşitliği ile kadının insan haklarının korunmasının AGİT bölgesinde sürdürülebilir demokrasi, güvenlik ve istikrarın sağlanmasında zorunlu olduğunu kabul ederek;

72. 'İnsan Boyutu' ile ilgili taahhütlerin yerine getirilmesinde AGİT'in etkinliğinin güçlendirilmesi ve mülteciler ile zorla yerlerinden edilmiş kişilerin evlerine güvenle geri dönmelerinin sağlanması ile ilgili gerekli düzenlemelerin yapılması için AGİT'in elinden geleni yapması yönünde çağrıda bulunarak; bunun gerçekleştirilememesi durumunda AGİT bölgesinde insan hakları ve demokratik prensiplere saygı ile demokratik yapılanmaların kurulması, güçlendirilmesi ve korunması ile hoşgörünün geliştirilmesi mümkün olmayacaktır;

73. Ulusal azınlık mensuplarının haklarının korunmasının istikrarlı ve demokratik bir sivil toplumun ayrılmaz bir parçası olduğunu göz önünde bulundurarak;

74. Devletlerin yabancı düşmanlığı ve saldırgan milliyetçiliğe karşı tavır almadıkları ve ulusal azınlıkların haklarının AGİT standartlarına uygun bir şekilde korunmadığı sürece iyi yönetimin gerçekleşmeyeceğine olan inancını tekrarlayarak;

75. Hükümetler ve uluslararası kuruluşların iyi yönetimi uygulamaları ve teşvik etmeleri, hukukun üstünlüğünü vurgulama ve yolsuzlukla mücadele etme sorumluluklarının altını çizerek;

76. Hukukun üstünlüğü ve insan haklarına saygının garanti altına alınması için yargının bağımsızlığını, tarafsızlığını ve güçlendirilmesini sağlamanın yaşamsal önemini anlayarak;

77. Yolsuzluk ve organize suçun iyi yönetim ve demokrasinin geliştirilmesi ile hukukun üstünlüğü ve insan haklarının uygulanmasına engel olduğunu, aynı zamanda güvenlik ve ekonomik gelişmeye bir tehdit oluşturduğunu kabul ederek;

78. Yolsuzluk ve organize suçun hem Batı'yı hem de Doğu'yu etkileyen sınır aşan bir olay olduğunu, yolsuzluk ve organize suç ile mücadele için taraf devletler arasında güçlü ve iyi işleyen uluslararası bir işbirliği kurulmasının gerekli olduğunu belirterek;

Basın Özgürlüğü

79. Inter alia, 'gerçek demokratik ve sivil toplumlar için basın özgürlüğü temel dayanaklardan biridir' ve 'basın konusunda AGİT taahhütlerinin uygulamasının güçlendirilmesine, uygun olduğu şekilde diğer uluslararası kuruluşların çalışmalarını da dikkate alarak, ihtiyaç vardır' diyen 1996 tarihli Lizbon Zirvesi Belgesi'ni hatırlayarak;

80. Üst düzey kamu personelini ya da devleti, kurumlarını veya kamu görevlilerini hedef alan haber ve yayınlara cezai müeyyideler uygulayan kanunların, yolsuzlukları araştıran gazetecileri hedef aldığını not ederek; üye ülkelerde, üst düzey kamu personelini ya da

devleti, kurumlarını veya kamu görevlilerini hedef alan haber ve yayınlara cezai müeyyideler uygulayan kanunların değiştirilmesi için Varşova Deklarasyonu'nun çağrısını yineleyerek;

81. Rusya'nın önde gelen bağımsız medya kuruluşunun Yönetim Kurulu Başkanı Vladimir Gusinsky'nin tutuklanması ve hapse atılması da dahil olmak üzere, çeşitli AGİT ülkelerindeki gazetecilere yönelik fiziki saldırılar ve dayanaksız suçlamalar ile ilgili endişeleri dile getirerek;

İnsan Ticareti

82. Yolsuzluk, organize suç ve insan ticareti arasındaki bağlantıları kabul ederek; tüm üye ülkelere insan trafiğini ortadan kaldırmaları için gerekli önlemleri almaları yönünde çağrı yapan Kadın ve Çocuk Ticareti ile ilgili St.Petersburg Deklarasyonu ile Avrupa Güvenlik Şartı'nın hatırlayarak; ve insan ticareti konusuna gösterilen ilgiyi, İstanbul Zirvesi ve AGİT İnsan Boyutu Ek Toplantısı'nda da dahil olmak üzere, vurgulayarak;

83. Siyasi liderlerin, iyi yönetimin temel dayanaklarına ihanet ederek, güç kazanmak ve mevcut yolsuzluklara gizlemek amacıyla toplumların aşırı milliyetçilik ve hoşgörüsüzlük duygularına hitap ettiklerini fark ederek; aşırı milliyetçi beyanlarda bulunmaları ya da diğerleri tarafından yapılan benzer beyanları kınamadıkları durumda tüm siyasi liderleri bu davranışlarından sorumlu tutmanın önemine inanarak;

84. Kosova halkına yönelik saldırılar sırasında Yugoslav Kuvvetleri'nin Komutanı olan ve Eski Yugoslavya Uluslararası Ceza Mahkemesi tarafından insanlık suçu işlemekle suçlanan General Dragoljub Ojdanic'in Rusya Federasyonu'nu 2000 Mayıs'ında ziyaret ettiğini, eş zamanlı olarak Slobodan Milosevic'in anti-demokratik rejimine destek verildiğinin açıklandığını not ederek; 25 Mayıs 1993'te Eski Yugoslavya Uluslararası Ceza Mahkemesi'nin kurulması ile ilgili 827 sayılı Kararı kabul eden Birleşmiş Milletler Güvenlik Konseyi'nin Daimi Üyesi olan Rusya Federasyonu'na, savaş suçları hükümlülerinin mümkün olduğu anda tutuklanmaları gerekliliğini hatırlatarak;

85. Birleşmiş Milletler, Avrupa Konseyi ve Amerika Ülkeleri Organizasyonu, Avrupa Birliği, Ekonomik İşbirliği ve Kalkınma Örgütü ve Bağımsız devletler Topluluğu gibi uluslararası kuruluşların çabalarını dikkate alarak;

AGİT Parlamenterler Asamblesi

86. Uluslararası insan hakları anlaşmalarının herkes tarafından onaylanmasını sağlamak amacıyla, AGİT üyesi ülkelerin henüz taraf olmadıkları uluslararası belgeleri kabul etmeleri için çağrı yapar;

87. AGİT üyesi ülkelerin, demokrasi, hukukun üstünlüğü ve insan haklarına saygı temellerine dayalı sivil toplumun faaliyet gösterebilmesi için ilgili devlet kurumlarını kurmalarını ve geliştirmelerini teşvik eder;

Anayasal Düzenlemeler

88. Yasama, yürütme ve yargı organları arasında kuvvetler ayrılığı prensibinin gerçekleştirilmesi için gerekli anayasal düzenlemelerin yapılması ve uygulanması yönünde çağrı yapar;

89. Anayasalar ile ilgili diğer yasaların, hükümetlerin şeffaflığını ve seçilmiş Parlamentolara karşı hesap vericiliklerini garanti etmeleri gerektiğini vurgular;

90. Demokratik anayasaların, yargının bağımsızlığını ve tarafsızlığını garantilemesi gerekliliğini ve görevlerini yerine getirebilmeleri için hakimlerin gerekli bilgi ve kaynaklara sahip olmalarının önemini vurgular;

91. Üye ülkelerin anayasaları ve yasalarının, vatandaşların sivil toplum hayatına tam katılımlarını gerçekleştirmek için, ifade özgürlüğü, toplanma özgürlüğü ve siyasi partiler özgürlüğü de dahil olmak üzere, gerekli tüm özgürlükler ve fırsatlarla donatılmalarını sağlamak ve sivil toplumun tüm kesimlerinin siyasi ve sosyal hayata eşit düzeyde katılmalarının sağlanması için düzenlenmeleri konusunda ısrar eder;

İnsan Boyutu

92. AGİT Bölgesi'nde barış, refah ve demokrasinin geliştirilmesi için, tüm üye ülkelerde kadınların siyasi hayata tam ve eşit katılımlarının sağlanmasını tavsiye eder;

93. AGİT Cinsiyet Eylem Planı'nın kabulünü kutlayarak, tüm üye ülkeler ile AGİT'e bağlı kuruluşların Eylem Planı'nın öncü uygulamalarını desteklemeleri yönünde çağrı yapar;

94. Ulusal azınlıkların tüm üye ülkelerde adil bir şekilde temsil edilmelerini ve etnik, kültürel, dil ve dini kimliklerinin korunması ve desteklenmesini ısrarla vurgular;

Demokratik Süreç

95. Özgür ve adil seçimlerin gerçekleştirilmesi için gerekli yasaların yapılmasını teşvik eder ve seçim gözlemciliği faaliyetlerine devam edeceğini taahhüt eder;

96. ODIHR'ın çalışmaları ile AGİT'in diğer faaliyetleri arasındaki entegrasyonun geliştirilmesini tavsiye eder;

97. Siyasi partilere, aday kampanyalarına ve diğer siyasi kuruluşlara gizli mali destek verilmesinin yasaklanması için gerekli yasaların yapılmasını, yukarıda adı geçenlerin aldıkları yardımların kaynağını ve miktarını açıklamalarının zorunlu hale getirilmesini ve bu şeffaflığın sağlanması ve uygulanması için gerekli kural ve kanunların uygulamaya konulmasını önerir;

98. AGİT üyesi tüm ülkelerin Avrupa Güvenlik Şartı'nda belirtildiği gibi 'AGİT'in tüm boyutlarında yolsuzluğun önlenmesi için savaşmaları' ile ilgili taahhütlerini yerine getirmeleri ve ilişkili uluslararası belgeler ile anlaşmalarda belirtildiği gibi yolsuzluğa karşı etkin cezalar geliştirmeleri yönünde çağrı yapar;

99. Tüm üye devletlerde, yolsuzlukla mücadelede uzmanlaşmış yetkililer bulunmasını, ilgili personelin iyi yetiştirilmiş olması ve baskıdan uzak bir şekilde görevlerini yerine getirebilmeleri için gerekli özgürlüğe sahip olmalarını önerir;

100. Ayrıca, özelleştirme sürecinde ve ihalelerde nepotizm, siyasi ve diğer her tür kayırmacılığın önlenmesi için gerekli yasaların ve idari tedbirlerin alınmasını önerir;

101. Yolsuzluk etkenlerini engellemek için tüm üye devletlerin lobi faaliyetlerini kamunun gözetimine açmaları için gerekli tedbirleri almalarını tavsiye eder;

102. Üst düzey yetkililerin, yasa adamlarının ya da vatandaşların, yolsuzlukla araştırma ya da cezalandırma düzeylerinde mücadele etmekte olan otoritelerle işbirliği yapmalarını ya da bu kimselere yardımcı olmalarını engelleyen yasaların tüm üye devletlerde kaldırılmasını, ve bu tarz bir işbirliğini destekleyen yasaların kabul edilmesini tavsiye eder;

103. Yolsuzluk ya da organize suçun takibinde ya da cezalandırılmasında işbirliği yapan ya da yardımcı olan kişilerin güvenliklerinin sağlanması için üye devletlerin gerekli tedbirleri almalarını önerir;

104. Bankaların, mahkemeler ya da yetkili diğer otoritelere, yolsuzluk, organize suç ve para aklama ile ilgili olabilecek banka kayıtlarını ve bağlantılı diğer bilgileri sağlamalarını zorunlu hale getirmek için tüm üye devletlerin gerekli yasal düzenlemeleri yapmaları ve bu konuda uluslararası işbirliğini geliştirmelerini tavsiye eder;

105. Hükümetlerin yolsuzlukla mücadele için etkin eğitim ve bilgi kampanyaları geliştirmelerini ve uygulamalarını önerir;

İnsan Ticareti

106. İnsan ticaretini suç olarak değerlendiren kanunların kabul edilmesi ve uygulanması ile insan ticareti kurbanlarının haksız cezalandırılmaya uğramamaları için gerekli önlemlerin alınması için tüm üye ülkelere acil çağrı yapar;

107. İş hayatında cinsiyet ayrımcılığına uğrayan kadınların gerekli olduğunda yasal yollarla haklarını aramalarına olanak sağlayan ayrımcılık karşıtı kanunların kabulü ile kadının ekonomik eşitliğine engel teşkil eden ve kadınların iş bulmak üzere göç etmelerine, dolaylı olarak insan ticaretine maruz kalmalarına neden olan unsurların ortadan kaldırılabileceğini belirterek, kadın ticaretinin önlenmesi amacıyla bu yönde gerekli tedbirlerin alınması için tüm üye ülkelere çağrı yapar;

Basın Özgürlüğü

108. İyi yönetimin desteklenmesinde ve yolsuzluğun önlenmesinde temel dayanaklardan biri olarak kabul edilen basın özgürlüğünün korunmasının öneminin altını çizerek, tüm devlet ve hükümetlerde basın özgürlüğünü engellemeyi ya da kısıtlamayı hedefleyen çabaların sona erdirilmesi için çağrı yapar;

109. AGİT üyesi ülkelerin, basın özgürlüğü ile ilgili AGİT standartlarını dikkatle incelemeleri ve kendi ülkelerinde basın özgürlüğünün korunması ve güçlendirilmesi için uygun yasamayı gerçekleştirmeleri yönünde Parlamentelere çağrı yapar;

Kamu Görevlileri

110. Kamu yararının korunması için uygun bir yasal statünün tanımlanmasının ve kamu görevlileri ile memurlar için uygun çalışma ortamının sağlanmasının (yeterli eğitim, kabul edilebilir çalışma koşulları ve adil maaş da dahil olmak üzere), iyi yönetimin geliştirilmesinin ve yolsuzlukla mücadelenin temel taşlarından olduğunu göz önüne alır; ve kamu görevlileri

ile memurlar için böyle bir ortamın yaratılması için gerekli tüm tedbirleri almaları için hükümetlere şiddetle çağrı yapar;

111. Kamu çalışanlarının ve seçilmiş memurların uyması gereken ahlaki düzenlemeleri (üst düzey yetkililerin mali tabloları topluma açıklamaları gerekliliği de dahil olmak üzere), geliştirmeleri ve uygulamaları yönünde hükümetleri teşvik eder;

112. Dokunulmazlık hakkının bazı kamu görevlilerince yolsuzluk suçlamalarından kaçmak için kullanılmasının engellenmesi için AGİT üyesi tüm devletlerin çaba harcamaları yönünde çağrı yapar;

113. Diğer ülkelerdeki yolsuzluk suçlarının araştırılması ve cezalandırılması için hükümetlerin işbirliği yapmalarını, bilgi alışverişinde bulunmalarını ve gerekli her tür yardımı sağlamaları için seslenir;

114. Sınır dışı edilme politikalarına ortak bir yaklaşım geliştirilmesini ve ilgili mevcut anlaşmaların onaylanmasını teşvik eder;

115. Yolsuzlukla mücadele için bölgesel işbirliğinin geliştirilmesi ve desteklenmesi için bölgesel uygulamalara gidilmesini (yolsuzlukların izlenmesi ve gelecekteki yolsuzluk karşıtı girişimlerde eğitici örnekler olarak kullanılmak üzere bilgi alışverişi sağlayacak seminer ve konferansların düzenlenmesi de dahil olmak üzere), önerir;

116. Bu açıdan, sınıraşan suçlar ile mücadele etmek için yeni kurulan Güneydoğu Avrupa İşbirliği Girişimi Bölge Merkezi'ni kutlar;

117. Üye devletlerin:

a. Yolsuzlukla Mücadelede 20 Prensibi uygulamalarını ve Avrupa Konseyi tarafından kabul edilen Kamu Görevlileri için Davranış Kuralları'nın hayata geçirmelerini;

b. henüz gerçekleştirmedilerse, Avrupa Konseyi'nin Ceza Hukuku Anlaşması ve Yolsuzlukla ilgili Medeni Hukuk Anlaşması'nın onaylamaları ya da kabul etmelerini ve 'Yolsuzluğa Karşı Ülkeler Grubu'na (GRECO) taraf olmalarını önerir;

118. Eski Yugoslavya Uluslararası Ceza Mahkemesi'nin Slobodan Milosevic ve üst düzey görevlileri de dahil olmak üzere savaş, insanlık ve soykırım suçlarının yakalanıp Lahey'de yargılanmaları çabalarını tümüyle destekler; ve suçlananların bu yargı sürecinden kaçmalarının engellenmesi için üye tüm devletlere çağrı yapar (bu sayede hukukun üstünlüğüne saygının sağlanmasını garanti altına alınacak ve savaş suçlarının bulunduğu toplumlarda iyi yönetim gerçekleştirilebilecek ve etnik gruplar arasında uzlaşma sağlanabilecektir);

119. AGİT üyesi ülkeler Parlamentoları'na, ölüm cezasının tüm suçlar için kaldırılması için çağrı yapar.

HELSİNKİ NİHAİ SENEDİNİN KABULUNUN 25. YILDÖNÜMÜ KARARI

1. 1 Ağustos 2000 tarihinin, Avrupa Güvenlik ve İşbirliği Konferansı (AGİK) Ocak 1995'de kabul edilen yeni adı ile Avrupa Güvenlik ve İşbirliği Teşkilatı (AGİT) Helsinki Nihai Senedi'nin 25. yıldönümü olduğunun farkında olarak;
2. Helsinki Nihai Senedi'nin, insan haklarını uluslararası ilişkileri düzenleyen temel bir ilke olarak belirlediğini not ederek;
3. AGİT üyesi devletlerin, insan hakları ve temel özgürlükler, demokrasi ve hukukun üstünlüğünün merkezi olduğu yolundaki taahhütlerinin altını çizerek;
4. BM Şartı, Helsinki Nihai Senedi, Paris Şartı, Avrupa Güvenlik Şartı ve diğer benzeri dokümanlara tam desteğini teyit ederek;
5. 'Yeni Bir Avrupa İçin Paris Şartı'nda, üye devletlerin, 'insan hakları ve temel özgürlüklere her insan doğduğu anda sahip olur, bunlardan feragat edilemez ve hukukun güvencesi altındadır. Devletin birincil sorumluluğu bunları korumak ve geliştirmektir.' ve 'uluslarımızın yegane yönetim sistemi olarak demokrasiyi inşa edeceğini ve kuvvetlendireceğini' taahhüt ettiklerini hatırlatarak;
6. 1991 AGİK Moskova Belgesi'nde üye devletlerin 'AGİK'in insani boyut alanında üstlendiği yükümlülüklerin tüm üye devletlerin doğrudan ve yasal ilgi alanına girdiğini ve ilgili devletin münhasıran iç işini oluşturmadığı hususunu koşulsuz ve geri dönüşsüz olarak ilan ettiklerini' hatırlayarak;
7. Her üye devletin güvenliğinin diğerleri ile ayrılmaz bir biçimde bağlantılı olduğunu ve üye devletlerin diğer bir devletin aleyhine olarak güvenliklerini güçlendiremeyeceklerini kabul ederek;
8. 1999 AGİTPA St. Petersburg Bildirisinin, kadın ve çocuk kaçakçılığıyla mücadelenin, örgütlü suç ve yolsuzluğa karşı çabaların güçlendirilmesinin, Roma azınlığına karşı ve diğer dini inanca dayalı ayrımcılığı sona erdirici çabaların pekiştirilmesinin önemini not ettiğini hatırlatarak;
9. Helsinki sürecinin, Avrupa'nın bölünmüşlüğüne sona erdiren önemli bir belge olduğunu ve insan haklarına ve temel özgürlüklere saygı duyarak ve bunları geliştirerek, bu hakların, özgürlüklerin, gerçek güvenliğin ve üye devletler arasında işbirliğinin geliştirilmesi için uygun bir çerçeve sağlayarak Avrupa'daki olumlu gelişmelere katkıda bulunduğunu bilerek;
10. Üye devletlerin karşılaştığı en büyük tehlikenin konsensüs ile kabul edilen Helsinki Nihai Senedi ve diğer AGİT dokümanlarında yer alan ilkelerin ve yükümlülüklerin uygulanmaması olduğunu belirterek;
11. AGİT'in tüm yükümlülüklerinin ayırım gözetmeksizin tüm üye devletlere eşit olarak uygulanacağını vurgulayarak;
12. Komünist dönemde ve hatta bugüne kadar sivil insan hakları örgütleri üyelerinin Helsinki Nihai Senedinde yer alan ilkeleri teşvik etmek ve özgürce desteklemek için kendi kişisel özgürlüklerini ve hatta yaşamlarını feda ettiklerini hatırlatarak;

13. Helsinki Nihai Senedinin imzalanmasından bugüne kadar AGİT ilkelerinin en ağır ihlallerine yol açan sivillerin hedef alındığı ve katliamların olduğu AGİT bölgesi içindeki çatışmalardan endişe duyduğunu ifade ederek;

14. AGİTPA'nın, AGİT'in ilke ve yükümlülüklerinin özellikle demokratik sürecin ve uygulamaların geliştirilmesi ile ilgili olanların uygulanmasında önemli bir role ve sorumluluğa sahip olduğunu kabul ederek;

15. İstanbul Zirvesinde kabul edilen ' İşbirliksel Güvenlik Platformu' belgesinin AGİT bölgesindeki örgütler arasındaki ilişkilerin geliştirilmesinde bir temel oluşturmasının önemini belirtir;

16. Üye devletlerin, piyasa ekonomisi ilkelerini geliştirmek için ekonomik faaliyetlerde şeffaflığı artırarak yoluyla ekonomik reformların ilerletilmesi hususunda üstlendikleri yükümlülüklerin altını çizerek;

17. Ekonomik reform ve refaha yönelik büyük bir tehdit oluşturan örgütlü suç ve yolsuzluk ile mücadele çabalarının ve hukukun üstünlüğünün önemini belirterek;

18. AGİT'in, üye devletler arasında ve devletin kendi içindeki çatışmaların önlenmesi, idaresi ve çözümlenmesine yönelik, önleyici çeşitli diplomasi girişimlerini üstlenerek, çabalarının niteliğini ve sınırlarını genişlettiğini not ederek;

19. Güvenliğin siyasi ve askeri boyutunun üye devletlerin yararına olduğunu ve AGİT'in kapsamlı güvenlik düşüncesinin çekirdeğini oluşturduğunu bilerek;

20. Üye devletlerin, Helsinki Nihai Senedi ve diğer AGİT dokümanlarının ihlalinde birincil derecede sorumluluğa sahip olduğunu kuvvetle ifade ederek;

21. AGİT bölgesi içinde insan hakları ve temel özgürlükleri ilerletme ve savunma ile meşgul olan insan hakları avukatları da dahil olmak üzere insan hakları savunucularının, göz altına alma, taciz, korkutma, özel yasal engeller çıkarma, cezai kovuşturma ve bazı durumlarda doğrudan şiddet uygulamanın hedefi haline gelmelerinden ve insan hakları avukatlarının lisanslarının iptali ya da Barodan atma tehdidi ile karşılaşmalarından derin endişe duyarak;

22. AGİT üyesi devletlerin, insan hakları savunucularının güvenliğini sağlamak ve insan haklarını ve temel özgürlükleri ilerletme ve savunma çabalarından dolayı maruz kaldıkları tehdit, taciz ve diğer benzeri eylemlerde bulunanları davranışlarından sorumlu tutma konusunda adımlar atmaları gerektiğine inanarak;

AGİT Parlamenter Asamblesi

23. Üye devletleri, Helsinki Nihai Senedini yıldönümünü uygun programlar, törenler ve aktivitelerle kutlamaya teşvik eder; ve

24. AGİT üyesi tüm devletlere, insan haklarına ve temel özgürlüklere saygının demokratik ilkelerin, ekonomik serbestliğin ve benzeri yükümlülüklerin uygulanmasının AGİT bölgesi içinde demokrasi, barış ve birlik döneminin geliştirilmesinde hayati öğeler olduğunu bilerek Helsinki Nihai Senedi yükümlülüklerini tam olarak uygulamaları çağrısında bulunur;

ULUSLARARASI CEZA MAHKEMESİ ROMA STATÜSÜNÜN SÜRATLE ONAYLANMASI KARARI

1. Uluslararası toplum için bir endişe kaynağı olan soykırım, insanlığa karşı suç, savaş suçları ve saldırı suçu gibi ciddi suçlarda yargı yetkisine -Mahkemenin Statüsüne göre kovuşturma ve cezalandırma gerektiren- sahip bağımsız bir mahkeme kuran Uluslararası Ceza Mahkemesi Statüsü'nün Temmuz 1998 tarihinde kabul edildiğini not ederek;
2. Şu ana kadar sadece 14 devletin anılan Statüyü onaylamasından ve 97 devletin ise imzalamasından duyduğu derin endişeyi ifade ederek;
3. Statünün yürürlüğe girmesi için 60 devlet tarafından onaylanması gerektiğini hatırlatarak;
4. İleride daimi Uluslararası Ceza Mahkemesinin kurulmasının uluslararası hukukun gelişmesinde bir dönemeç oluşturacağını vurgulayarak;
5. Roma Statüsü'nün uluslararası ilişkilerde hukukun uygulanması için önemli bir temel teşkil edeceğini belirterek;

AGİT Parlamenter Asamblesi

6. Tüm üye devletlere gelecekteki Uluslararası Ceza Mahkemesi'nin Statüsü'nü gecikmeksizin onaylamaları ve böylece de Mahkemenin çalışmalarına mümkün olan en kısa sürede başlayabilmesi çağrısında bulunur;

KUZEY KAFKASYADAKİ GELİŞMELER KARARI

1. Rusya Federasyonu'nun Kuzey Kafkasya bölgesinde, sivil kayıplar ve insanların yerlerinden edilmeleri ile sonuçlanan silahlı çatışmadan büyük bir endişe duyduğunu ifade ederek; AGİT'in yardımıyla çatışmaya barışçıl bir çözüm bulunması için tüm tarafların diyalog içinde olmalarını isteyerek, ve bölgedeki tüm egemen devletlerin toprak bütünlüğünün korunması zorunluluğunu bir kez daha yineleyerek;
2. AGİT Parlamenter Asamblesi'nin, Rusya Federasyonu'nun ve Kafkasya bölgesindeki diğer tüm egemen devletlerin toprak bütünlüğünü tanıdığını ilan ederek;
3. Rusya Federasyonu içindeki Çeçenistan'ın kanunsuzluğun ve bir dizi adam kaçırma eyleminin merkezini oluşturduğunu ve Ağustos ve Eylül 1999 tarihlerinde Çeçenistan'da üstlenen aşırı güçlerin komşu Dağıstan Rus Federe Cumhuriyetine silahlı çatışmaları yaydıklarını hatırlatarak;
4. İnsan hakları ihlallerinin ve terörizmin her türlüünü kınayarak;
5. 1994 yılında AGİT Budapeşte zirvesinde kabul edilen Güvenliğin Askeri-Siyasi Boyutları Davranış Kuralı'nın 36. maddesini ' iç güvenliği sağlamak için kuvvet kullanılmasının kaçınılmaz olması durumunda her üye devlet kullandığı kuvveti ihtiyaçla orantılı olarak belirlemelidir.', hatırlatarak;
6. 25 Nisan 2000 tarihinde BM İnsan Hakları Komisyonu tarafından kabul edilen, Çeçenistan'da devam eden şiddetten dolayı özellikle Rus silahlı güçlerinin aşırı ve siviller

dahil ayırım gözetmeksizin kullanımı, Çeçen güçlerinin işledikleri' ciddi suçlar ve suiistimaller' hakkındaki raporlardan duyduğu derin endişeyi ifade eden ve Rusya Federasyonu Hükümetine uluslararası insani hukuk ihlallerini soruşturmak üzere ' geniş katılımlı ve bağımsız bir araştırma komisyonu' kurması çağrısında bulunan kararına dikkati çekerek;

7. Çeçenistan'daki Rus askeri kampanyasının idaresinden, orantısız ve aşırı kuvvet kullanımından, Rus kuvvetlerin sivilleri taciz edici ve kötü muamelesini de kapsayan yoğun insan hakları ihlallerini içeren raporlardan ve bu tip suçların araştırılması için çok az bir gelişme gösterilmesinden dolayı duyduğu endişeyi ifade ederek;

AGİT Parlamenter Asamblesi

8. Rusya Federasyonu'nun, Çeçenistan'daki duruma siyasi bir çözüm bulma ve Rusya'nın bu bölgedeki hayatı normalleştirmeyi amaçlayan çabalarını destekler;

9. Üye devletleri, Çeçenistan'daki teröristlere ve aşırı güçlere her türlü yardım yapılmasının engellemek için etkin önlemler almaya ve uluslararası terörizm ile mücadele etmek için işbirliğini güçlendirmeye teşvik eder;

10. AGİT'ten, Rusya-Gürcistan sınırının Çeçenistan kısmında AGİT gözetiminin etkinliğini artırıcı önlemler almasını ister;

11. Rusya Federasyonu Hükümetinden bir AGİT üyesi olarak Budapeşte Belgesinin yukarıda bahsedilen maddesine uyması ve çatışmaya taraf olanlardan sivillere ve savaşımayan nüfusa karşı kuvvet kullanımından kaçınmasını ister;

12. Tüm taraflardan çatışmaya barışçıl bir çözüm bulmalarını ve AGİT Zirvesi bildirisinde bir kez daha yinlendiği gibi AGİT Yardım Grubunun mevcut görevi ile bölgeye mümkün olan en kısa zamanda dönmesini için AGİT'in yardımını ister;

13. Çeçen makamlarından, topraklarında üstlenen aşırı güçleri çıkarmasını ve yasadışı olarak zorla tutulan kişilerin salıverilmesi için her türlü çabayı göstermesini ister;

14. Rusya Federasyonu Hükümetinden, BM İnsan Hakları Komisyonunun 25 Nisan 2000 tarih ve E/CN./RES/2000/58 sayılı Çeçenistan'daki çatışma ile ilgili kararını uygulamasını ister;

15. Çatışmaya taraf olanları bölgedeki tüm egemen devletlerin toprak bütünlüğünü devamlı ve dikkatli olarak gözetmeleri ve toprak bütünlüğü aleyhine olacak ya da bölgesel güvenliği sabote edecek davranışlardan kaçınmaları çağrısında bulunur;

16. Rusya Federasyonuna, özellikle insan hakları suiistimallerinin bağımsız olarak araştırılmasını ve suiistimal edenlerin yargılanmasını sağlayarak uluslararası insan hakları yükümlülüklerini ve taahhütlerini tam olarak yerine getirmesi ve bunlara saygılı olması çağrısında bulunur;

HAZAR DENİZİ VE KARADENİZ BÖLGESİNDE İSTİKRAR KONFERANSI KARARI

1. Siyasi bütünleşmeyi , özellikle ilgili tüm devletlerdeki sorunları ele almakla görevli olacak İşbirliği Konseyi kurarak güçlendirme arzusunu taşıyarak;
2. Ekonomik işbirliğini özellikle enerji kaynaklarının üretimi ve dağıtımı ile ulaşımını güvenliğini sağlamak suretiyle pekiştirmek için çabalayarak;
3. Temasları ve bilgi alışverişini geliştirerek bölgedeki demokratik kurumları güçlendirmeyi isteyerek;

AGİT Parlamenter Asamblesi

4. Hazar Denizi ve Karadeniz Bölgesinde İstikrar Konferansı kurulmasını tavsiye eder;

GÜNEYDOĞU AVRUPA KARARI

1. 1991 yılından bu yana eski Yugoslavya'daki çatışmaların açıkça ve sivil nüfusa yönelik saldırılarla devam ettiğini, bunların Sloban Miloseviç rejimi ve yandaşları tarafından başlatıldığını ve yürütüldüğünü; binlerce insanın ölümüne, tecavüze uğramasına, yasa dışı tutuklanmasına ve on binlercesinin işkenceye maruz kalmasına, milyonların yerlerinden edilmesine ve ibadethaneler de dahil olmak üzere mülklerin büyük çaplı tahrip edilmesine neden olduğunu hatırlatarak;
2. Bölgede evlerinden edilmiş kişilerin ve mültecilerin çatışma öncesi özellikle mensup oldukları azınlık nüfusun bulunduğu yerlerdeki evlerine dönme oranlarının kabul edilemez düzeyde olduğunu bilerek;
3. Eski Yugoslavya Cumhuriyeti'nin, Kosova bölgesindeki durumun çözümü ile ilgili olarak BM Güvenlik Konseyinin 1244 sayılı Kararını iyi niyetle yerine getirmesi zorunluluğunu bir kez daha teyit ederek;
4. Kosova'da Sırlara ve diğer azınlık mensuplarına karşı devam eden saldırıları; binlerce eve ateş açılmasını; Sırp Ortodoks kiliselerinin tahrip edilmesi ya da yıkılması ile saldırı ve öldürme olaylarını kınayarak;
5. BM Güvenlik Konseyi'nin 1244 sayılı kararında da belirtildiği gibi Yugoslavya Federal Cumhuriyeti'nin toprak bütünlüğü ve egemenliğini teyit ederek;
6. BM Mülteciler Yüksek Komiserinin ve AGİT'in ortaklaşa olarak hazırladıkları raporda güvenlik, seyahat özgürlüğü, dil politikası, eğitim ve sağlık hizmetlerinden yararlanma, sosyal refah hizmeti ve kamu yararının bulunmamasının Kosova'da azınlık topluluklarına zarar verdiği yolundaki görüşünü not ederek;
7. Kosova'daki Arnavut, Sırp ve diğerlerinin kaçırılma olaylarından ve Arnavutların Sırbistan'da hapis tutulmasından derin endişe duyarak;
8. Uluslararası güçlerin Kosova'ya girişleri sırasında Kosova'daki hapishanelerden Sırbistan'daki hapishanelere transfer edilen yüzlerce belki de binlerce etnik Arnavutun o zaman beri salıverilmediklerini, göstermelik mahkemelerde ağır cezalara çarptırıldıklarını ve bu mahkumlara yapılan muamelelerle ilgili sorunların devam ettiğinin raporlarda işaret edildiğini not ederek;

9. Slovenya ve Makedonya Yugoslav Cumhuriyeti hükümetlerinin ve halklarının bağımsızlıklarından itibaren azınlık mensuplarını haklarına, hukukun üstünlüğü ve demokratik geleneklere saygı gösterme konusunda olumlu kayıtlara sahip olduklarını hatırlatarak;

10. Yeni seçilen Hırvatistan yönetiminin, insan haklarına saygı, mültecilerin geri dönmeleri ve yolsuzluğun ortadan kaldırılması hususlarında ilerleme sağlama taahhüdünü memnunlukla karşılayarak;

11. Sırbistan halkının, tüm halkların demokratik kurumlarla örülü yaşama hakkını paylaştığına inanarak;

12. Sırbistan ve Karadağ'daki demokratik gelişmelerin bölgedeki uzun dönemli istikrar ve Bosna Hersek ve Kosova anlaşmalarının uygulanması için zorunlu olduğu görüşüne sahip olarak;

13. Slobodan Miloseviç rejiminin, Sırbistan'da hem bağımsız medyayı bastırmak hem de siyasi muhalefeti sindirmek için sebepsiz cezalar, tutuklama, göz altına alma, ele geçirme, karatma, sıkıştırma, ve olası suikast girişimleri gibi planlı eylemler başlattığını ve öğrenci ve diğer bağımsız hareketleri durdurmak için çaba gösterdiğini not ederek;

14. Güneydoğu Avrupa'da uzun dönemli refah, barış ve istikrar için İstikrar Pakti kurulmasının önemini farkında olarak;

15. Bölgedeki AGİT misyonlarının barış, güvenlik ve sivil toplumun yapılanmasını sağlayıcı çabalarını destekleyerek;

16. 25 Mayıs 1993 tarihli BM Güvenlik Konseyi'nin Kararında yer alan eski Yugoslavya Uluslararası Ceza Mahkemesi (UCM) ile tam işbirliğinde bulunacakları ve topraklarında bulunan suçlu kişilerin tutuklanması ile bu kişilerin UCM'ye çıkmalarının sağlanması hususundaki devletlerin yasal bağlayıcı yükümlülüklerini hatırlatarak;

AGİT Parlamenter Asamblesi

17. Bölgedeki tüm tarafların, yerlerinden edilmiş kişilerin ve mültecilerin, etnik köken, dini inanç ya da politik düşüncesine bakılmaksızın güvenli olarak geri dönüşlerinin ve yerleşimlerinin sağlanması hususunda gayret göstermeleri ve toplumun tüm kesimleri arasında uzlaşmaya varılması için çalışmasında ısrar eder;

18. Güneydoğu Avrupa'da özellikle de Kosova, Bosna-Hersek ve Sırbistan'da bulunan tüm etnik grup mensuplarını hukukun üstünlüğü ve insan haklarına saygılı olmaya teşvik eder;

19. Yugoslavya Federal Cumhuriyeti'nin tüm yetkili makamlarına, uluslararası insani hukuk uyarınca etnik Arnavutların tutulduğu Sırbistan'daki hapisanelere ICRC'nin girişinin sağlanmaya devam etmesi, bu mahkumların insani muamele görmesinin sağlanması ve mesnetsiz tutulanların serbest bırakılması, çağrısını yineler;

20. Hırvatistan'ın yeni yönetimini, insan hakları, hukukun üstünlüğü, demokrasi ve piyasa merkezli ekonomi taahhüdünü yansıtabilecek şekilde ülkesini reforme etme ve modernleştirme çabalarının devam ettirmesi için teşvik eder;

21. Slobodan Miloseviç yönetiminin, özgür medyayı bastıran, öğrenci hareketleri ve diğer bağımsız hareketleri sona erdiren ve Sırbistan'daki siyasi muhalefeti suçlayan, AGİT normlarını ihlal eden baskıcı tedbirlerini kınar;
22. Slobodan Miloseviç yönetiminden, baskıcı tedbirleri derhal sona erdirmesini, özgür ve adil seçimlerin Sırbistan'da uluslararası toplumun gözetiminde tüm hükümet düzeyinde yapılmasını ister;
23. Slobodan Miloseviç'i, Karadağ'da insan haklarına ve diğer uluslararası davranış normlarına saygı göstermesi çağrısında bulunur;
24. Uluslararası topluma, AGİT gözetiminde İstikrar Pakti'ni Güneydoğu Avrupa uluslarının Avrupa toplumuna daha fazla bütünleştirme çabasıyla tam olarak uygulamaları ve bu ülkelerin bölgenin tümünün istikrarını sağlamak için barışı, demokrasiyi, insan haklarına saygıyı ve ekonomik refahı pekiştirici çabalarını güçlendirmeye, çağırır;
25. Güneydoğu Avrupa'da faaliyet gösteren AGİT, BM, NATO ve diğer hükümet dışı örgütleri aktif olarak insan haklarına saygı ve hukukun üstünlüğünü geliştirmeleri için teşvik eder;
26. Üye devletlerden, Kosova gibi çatışma sonrasında barış koruma çabaları ile bağlantılı olarak konuşlandırılan uluslararası polis güçlerine yeterli sayıda sivil memur sağlamalarını ister;
27. Uluslararası topluma evlerine geri dönen kişilerin kişisel güvenliğe ve ekonomik fırsata sahip olmalarına yardımcı olacak yardım programları hedeflemeleri çağrısında bulunur;
28. Üye devletlere, AGİT ve Demokratik Kurumlar ve İnsan Hakları Ofisi aracılığıyla Sırbistan'da demokratik değişikliklerin yapılmasına ve geliştirilmesine ve Karadağ'da korunmasına yardımcı olacak programlar düzenlenmesi çağrısında bulunur;
29. Eski Yugoslavya Uluslararası Ceza Mahkemesi tarafından suçlanan kişilere yardım çabalarını kınadığını ve söz konusu kişilere tutuklanmaktan koruyucu imkanlar sağlayan devletlere yaptırım uygulanması çağrısını yineler;

BEYAZ RUSYA KARARI

1. Beyazrusya ve uluslararası toplum arasındaki ilişkilerin normalleşmesi için çalışmak ve Beyazrusya'nın içinde yer aldığı Avrupa Demokratik toplumu ile yeniden bütünleşmesini sağlamak hususlarındaki taahhüdünü belirterek;
2. Çoğulcu demokrasinin geliştirilmesi, hukukun üstünlüğü, insan haklarına saygı, ekonomik refah, sosyal dayanışma, devletin egemenliğinin pekiştirilmesi ve bağımsızlığını sağlamanın Beyazrusya halkının kendisinin ana görevi olduğunu bilerek;
3. Beyazrusyada'ki medeni haklar ve özgürlüklerin ifade edilmesinden, 13. Yüksek Sovyet'in üyeleri de dahil olmak üzere siyasi muhaliflerin taciz edilmesinden, bazı siyasi liderlerin ortadan kaybolmasından, ülkenin uluslararası izolasyonu tehlikesinden ve nüfusun yaşam standartlarının kötüleşmesinden dolayı duyduğu endişeyi ifade ederek;

4. Beyazrusya'nın kabul ettiği ve saygı duyduğunu ilan ettiği özgür ve açık toplum, demokratik çoğulculuk, hukukun üstünlüğü ve insan hakları konusundaki uluslararası/AGİT standartlarını temel alan uluslararası anlaşmaları ve taahhütleri dikkate alarak;
5. Birleşik bir Avrupa içinde yer alan Beyazrusya'da şu anda mevcut bulunan ve ülkenin uluslararası ilişkilerini etkileyen anayasal ve siyasi anlaşmazlıkların üstesinden gelinmeden bir gelişme sağlanamayacağına inanarak;
6. Bu uzlaşmazlıkların, muhalefet ve hükümet arasındaki görüşmeler de dahil olmak üzere tüm ilgili taraflar arasında, tüm tarafların siyasi olarak kabul ettiği bir ortamda gerçekleşecek, serbest, adil, ulusal ve uluslararası tanımış bir parlamento seçimlerini amaçlayan bir siyasi diyalogla çözülebileceğini inanarak;
7. Seçim düzenlemeleri, basın özgürlüğü ve parlamentonun gelecekteki rolü ile ilgili sorunların çözümünün uzlaşma ruhunu gerektirdiğini fakat aynı zamanda insan hakları meselelerinde uzlaşmanın mümkün olmadığını anlayarak;
8. AGİT Parlamenter Asamblesi'nin 8. St.Petersburg Genel Kurul Kararının ilgili maddelerindeki Beyazrusya'nın seçim yapma, siyasi partilere ve muhalif gruplarına basında yer verme hususlarındaki uluslararası taahhütlerini hatırlatarak;
9. Beyazrusya tarafından da imzalanan İstanbul Zirve Bildirisinin, ' serbest ve demokratik seçimlerin olabilmesi' için ' gerçek bir siyasi diyalog' kurulması ve böylece ' anayasal anlaşmazlığın çözüme ulaşmasını kolaylaştıran' ve aynı zamanda tüm anayasal siyasi muhalifleri de içeren temkinli bir diyalog başlatılması gerekliliğini vurgulayan 21. maddesini memnunlukla karşılayarak;
10. 1999 yaz ve sonbaharında, Beyazrusya Cumhurbaşkanı Alexander Lukashenko, AGİTPA Geçici Çalışma Grubu Başkanı Adrian Severin ve AGİT Danışma ve İzleme Grubu Başkanı Hans-Georg Wieck arasındaki görüşmelerde ortaya çıkan ve tam olarak uygulanmayan ulusal yuvarlak masa formatı ile ilgili varılan anlaşmayı hatırlatarak;
11. Sürecin cesaret verici olmasına rağmen, demokratik gereksinimleri karşılamak için yetersiz ve hala çok yavaş olduğunu ve gelecek seçimlerin hazırlanması için sürenin azaldığını gözlemleyerek;
12. Beyazrusya'da serbest ve adil seçimlerin yapılmasının, ayrımcılık yapmayan bir seçim düzenlemesi, siyasi hayatın tüm unsurlarına ve devletin kontrolündeki medyaya muhalefetin eşit girişinin sağlanması ile ve toplumda minimum düzeyde gerekli olan güvenin varlığıyla mümkün olabileceğini belirterek;
13. AGİT Troika tarafından belirlenen 4 minimum şartın, uluslararası gözlem ve kredibilite ile bütünleşen serbest bir seçim için tatmin edilmesini gerektiğine inanarak;
14. Bu 4 şartı karşılamayan seçimlere katılmaları için muhalefete baskı yapılmaması gerekliliğini belirterek;
15. Gelecek parlamento seçimlerinin uluslararası gözetiminin -gözetim tek başına sonuçların yasallığının tanınması demek değildir-Beyazrusya'nın hem demokratik gelişimi için hem de uluslararası ilişkiler ağı içindeki gelecekteki statüsü için önemli olduğunu inanarak;

16. İlgili tüm tarafları arasındaki siyasi görüşmeler, barış ve ulusal uzlaşma yoluyla Beyazrusya makamlarının, seçimlerin uluslararası gözetimine izin verecek şekilde serbest ve adil olması için gerekli güvenceyi sağlayacağı ümidini ifade ederek;

17. AGİTPA, Avrupa Parlamentosu ve Avrupa Konseyi Parlamenterler Meclisi temsilcilerinden oluşan ve Minsk'i ziyaret eden Beyazrusya Parlamenter Troikasının faaliyetlerine tam desteğini ifade ederek ve oluşumunu memnunlukla karşılayarak;

18. AGİT hükümet Troikasının Mayıs 2000 başlarında Minsk'i ziyaret etme kararını memnunlukla karşılayarak;

19. AGİT AMG Grubunun Minsk'teki faaliyetlerine tam desteğini ve memnuniyetini ifade ederek;

20. 7 Nisan 2000 tarihinde AGİTPA Beyazrusya geçici Çalışma Grubu da dahil olmak üzere uluslararası kurumlar tarafından kabul edilen 2000 yılı sonbaharında yapılacak olan parlamento seçimlerine uluslararası gözlemcilerin gönderilmesi sorununu tatmin edici bir şekilde çözümleneyen Pozisyon Kağıdı'nın önemine dikkati çekerek;

21. AGİTPA geçici Beyazrusya Çalışma Komitesi tarafından gerçekleştirilen çalışmayı minnettarlıkla karşılayarak, çabalarına tam desteğini ifade eder ve mevcut görevine dayanan faaliyetlerine devam etmesini ister;

22. İnsan haklarına saygının minimum düzeyde toplumda güven yaratılması için gerekli olduğunu bilerek; Beyazrusya makamlardan, baskıcı eylemlerine son vermesini, siyasi yargılamaları bitirmesini, siyasi nedenlerle tutuklanan kişileri salıvermesini, kayıp muhalefet liderleri konusunda sorumluluğunu kabul etmesini ve bağımsız medyaya yönelik baskılarına son vermesini isteyerek;

AGİT Parlamenter Asamblesi

23. İlgili tüm taraflardan, 2000 yılı sonbaharında yapılacak olan serbest, adil, ulusal ve uluslararası tanınabilir parlamento seçimleri yapmak amacıyla uzlaşmacı ve anlaşmacı ruhuyla yapılacak anlamlı görüşmeler düzenleme ve iştirak etme yolları bulmasını ister;

24. İlgili tüm taraflardan, içinde yer aldıkları uluslararası toplumun temsilcileri ve kendileri arasında sonuçlandırılan tüm anlaşmalara ve AGİT taahhütlerine saygı göstermelerini ister;

25. Yetkili Beyazrusya makamlarından, gözlemciler için güçlü bir statü ve seçim komisyonunun tüm düzeylerinde muhalefet parti mensuplarının ve bağımsız adayların temsili ile seçim sürecinin şeffaflığını sağlamalarını ister;

26. Tüm siyasi partilerin, onların gösterdikleri adayların ve bağımsız adayların medya ve özellikle elektronik medyada serbest ve eşit düzeyde yer almalarına imkan verecek uygun düzenlemeler ve pratik eylemleri yerine getirmelerini ister;

27. Seçimle iş başına gelecek Parlamenta demokratik kurum ve yasama yetkisine sahip bağımsız bir devlet organı olma ve kuvvetler ayrılığı ilkesini dayanarak hükümetin siyasi

kontrolünü sağlayıcı karakter ve nitelikte verecek şekilde Parlamento işlevini iyileştirmelerini ister;

28. İlgili tüm tarafları, seçim kampanyasının 'Barış Dönemi' içinde idaresini sağlamak için ulusal ve uluslararası karşılıklı kötülemenin sona erdirilmesi, siyasi muhaliflere ve kamu kişilerine karşı ceza mahkemesi sürecinin askıya alınması, geniş bir siyasi af uygulanması, şehir makamları ve organizatörler arasında anlaşma sağlayarak kamu gösterilerine ve mitinglere izin verilmesi suretiyle güven artırıcı önlemleri kabul etmeleri çağrısında bulunur;

29. Beyazrusya hükümetini muhalefetle gelecek seçimlerle bağlantılı olan somut meselelerde görüşmeleri içten ve yapıcı bir şekilde ulusal uzlaşmayı sağlayıcı şekilde yürütmesini ve aynı zamanda siyasi muhalefetten de devam eden siyasi sürece sorumlu, aktif ve yapıcı taraf olarak iştirak etme yollarını dikkatlice incelemesini ister;

30. Beyazrusya'ya sivil toplumu geliştirici şeffaf ve ayrımcılık yapmayan uluslararası desteğin sürmesi gerekliliğini vurgular;

31. AGİTPA, AGİT ve diğer uluslararası örgütlere pragmatizm ve iyi niyet ruhu içinde akılcı ve ayrımcı olmayan bir şekilde vizyon ve cesaret gösterme, ilke ve değerlere saygı duyma ve minimum standartlar karşılandığında anılan seçimlere uluslararası gözlemci sağlayacak şekilde Beyazrusya'da gelecek seçimler için şartlar yaratmayı düşünmelerini tavsiye eder;

32. AGİT üyesi devletleri, AGİT'i ve diğer uluslararası örgütleri, 2000 yılı sonbaharında Beyazrusya'da yapılacak olan parlamento seçimlerinin demokratik olarak uluslararası düzeyde kabul edilmesi durumunda bu ülke ile normal ve verimli ilişkileri yeniden tesis etmeyi, ülkenin uluslararası ekonomik ve finans yardım ve işbirliği sistemi ile bütünleşmesi için açık bir ölçü belirlemesini ve ülkenin AGİTPA ve diğer benzeri uluslararası örgütlerdeki temsilcilerinin statüsünü gözden geçirmesi hususunda teşvik eder;

33. AGİT Parlamenter Asamblesinin demokratikleşme sürecine, hukukun üstünlüğüne, Beyazrusya'daki insan haklarına katkıda bulunma ve böylece ülkenin ulusal ve uluslararası güvenliğini ve ülkenin Avrupa işbirliği sistemi ile bütünleşmesi sağlama taahhüdüne bağlı olduğunu ve bunun için de geçici Beyazrusya Çalışma Grubunun mevcut kararının ilkeleri ve amaçlarının tam olarak uygulamak için çabalarına devam etme ile görevlendirdiğini teyit eder;

MOLDOVA KARARI

1. Moldova eski Sovyet Sosyalist Cumhuriyeti sınırları içindeki Moldova Cumhuriyeti'nin bağımsızlığını, egemenliğini ve toprak bütünlüğünü tanıyarak;

2. Moldova Cumhuriyeti'nin bir parçası olan Transdniestra'nın statüsü ile ilgili taraflar arasında imzalanmış bulunan 1997 Moskova Memorandumu, 1998 Odesa Anlaşması ve 1999 Kiev Zirvesi Ortak Bildirisi gibi anlaşmaları ve taahhütleri dikkate alarak;

3. AGİTPA 1992 Budapeşte, 1994 Viyana, 1995 Ottawa, 1996 Stockholm ve 1997 Varşova genel kurul toplantıları bildirimlerini hatırlatarak;

4. AGİT ve özellikle AGİT Moldova Misyonu tarafından yürütülen çalışmaları ve Moldova'daki sorunların çözümü müzakerelerine yardımcı olan Rusya ve Ukrayna'nın değerli katkılarını minnettarlıkla karşılayarak;

5. 1999 İstanbul Zirve Bildirisini ve Rusya Federasyonu'nun 2002 yılı sonuna kadar Rus kuvvetlerini Moldova topraklarından geri çekmeyi tamamlama taahhüdünü ve ayrıca Moldova Cumhuriyeti ve AGİT'in bu süreci kolaylaştırma arzularını memnunlukla karşılayarak;

6. Rusya'nın Transdniestria bölgesinde stoklanan askeri mühimmat ve silahlarını kaldırması ve yok etmesi sürecinin gerçekleşmesinin memnunlukla karşılayarak;

7. Transdniestria statüsü ile ilgili çatışmanın büyük ölçüde siyasi yapıda olması ve bu nedenle sorunun çözümü için siyasi isteğin zorunlu olduğunu bilerek;

8. Transdniestria statüsü ile ilgili müzakerelerde sonuçsuz kalmasından duyduğu endişeyi ifade ederek;

9. Parlamenter diyalogun siyasi arzunun ve güven artmasında yardımcı olacağına ve çözüm için öneriler sağlayacağına inanarak;

AGİT Parlamenter Asamblesi

10. İlgili tüm tarafların önceden yapılmış tüm anlaşmalara ve taahhütlere saygı göstermelerini ve şeffaf olarak uygulamaya çalışmalarını ister;

11. İlgili tüm tarafları şiddet kullanmaktan kaçınmaları ve Moldova cumhuriyetinin bağımsızlık, egemenlik ve toprak bütünlüğün saygı göstererek mevcut problemlere barışçıl çözüm bulmak için çalışmaya teşvik eder;

12. Moldova halkının tümü için ortak bir devlet geliştirilmesi üzerinde anlaşmaya varılması zorunluluğunu vurgular;

13. Moldova Cumhuriyeti ve Transdniestria yönetimlerinin, kontrol ettikleri bölgelerdeki askeri kuvvetlerin aşamalı olarak azaltılması gibi güven artırıcı tedbirler ve halklar, toplumlar, sivil toplum örgütleri ve farklı kurumlar arasındaki beşeri ve diğer temasları ilerletme hususunda müzakere etmeleri ve anlaşmaya varmalarını ister;

14. Hükümetlere, diğer yetkili makamlar, Moldova'da bulunan işletmeler ve girişimcilerin Dinyaster ırmağının her iki yakasında yaşayan halkları, toplulukları, ekonomik ve sosyal kurumların temsil edildiği ortak kurumlar ve projeler tesis etmek için çalışmaları önerisinde bulunur;

15. İlgili uluslararası ve bölgesel kurumlara Moldova'nın tüm bölgeleri arasında ekonomik bütünleşmeyi ilerletecek bilgi, çalışma, fikir ve tavsiyelerde bulunmaya çağırır;

16. Moldova Cumhuriyeti ve Transdniestria yönetimlerine hukukun üstünlüğüne dayalı sivil toplumun güçlendirilmesi çalışmasını ve hareket özgürlüğü, ifade özgürlüğü, toplanma özgürlüğü ve azınlık mensuplarının haklarının verilmesini de içeren insan hakları ve temel özgürlüklerdeki Avrupa standartlarını uygulamalarını ve kontrolleri altındaki bölgelerde tüm suç faaliyetleri ile etkin olarak mücadele etmeleri tavsiyesinde bulunur;

17. İlgili tarafları iyi niyetle müzakerelerde bulunmaları ve Transdniestria için bir statü tanımlamaya gidecek bir süreç başlatma ve bu düzenlemeyi güvence altına almaya teşvik eder;

18. AGİT'i, yardım teklif ederek ve destek ve güvenceler sağlayarak müzakere sürecine aktif olarak iştirak etmeye devam etmesi için özendirir;

19. AGİT'in Moldova'daki rolünün güçlendirilmesinin ve AGİT'in başı çektiği barış koruma operasyonlarının modalitelerinin üzerinde anlaşılmasını önerir;

20. Üye devletlerden, Moldova cumhuriyeti topraklarından Rus askeri donanımının ve mühimmatın zamanında geri çekilmesi ve yok edilmesini kolaylaştırmak üzere kurulan Gönüllü Fonu'na katkıda bulunmalarını ister;

21. AGİTPA'nın Transdniestria'nın statüsü ile ilgili sorunun kalıcı ve barışçıl çözümüne katkıda bulunacağı ve özellikle parlamenterler arasında olmak üzere ilgili taraflar arasında diyalogu kolaylaştıracağı ve bu amaç için Moldova AGİTPA Parlamenter Takımını görevini yerine getirmek için ve bu kararda yer alan ilkeleri ve amaçları uygulamak için çalışmaya devam etmesini sağlayacağı taahhüdüne bağlı olduğunu teyit eder;

' ILASCU GRUBU' KARARI

1. AGİT üyesi tüm devletlerin insan haklarına saygı ve hukukun üstünlüğü ilkelerine taahhütlerini gözetme temel görevlerini vurgulayarak;

2. Transdniestria'da hapis edilen ' Ilascu Grubu'nun üyelerinin adil mahkeme edilme haklarından yoksun bırakıldıklarının farkında olarak;

3. Transdniestria makamlarının başka ülkede bulunan 'Ilascu Grubu' üyelerinin işbirliği yapma çabasını ifade etmesini memnunlukla karşılayarak;

AGİT Parlamenter Asamblesi

4. AGİT dönem Başkanını ve AGİT Moldova misyonunu, ' Ilascu Grubu' üyelerini adil olarak yargılama arzusunda olan bir üye devlet bulma çabalarına devam etmeye teşvik eder;

5. Üye devletlerden, 'Ilascu Grubu' üyelerinin adil bir yargılama sağlamayı düşünmelerini ister;

6. Transdniestria makamlarından bu konuda işbirliği yapmalarını ve 'Ilascu Grubu' üyelerini bir üye devlette yargılama yapılanan kadar serbest bırakmalarını ister.